

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord – Vest 2021-2027

GHID PENTRU BENEFICIARII PROIECTELOR CU FINANȚARE DIN FONDURI EUROPENE STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII ÎN VEDEREA PREVENIRII APARIȚIEI NEREGULILOR ȘI FRAUDELOR

În temeiul art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (ex-articolul 280 TCE), protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene (UE) este o prioritate a instituțiilor europene, UE și statele membre luptând împotriva fraudei printr-o serie de acte.

BH BN CJ MM SJ SM

www.regionordvest.ro | www.nord-vest.ro

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027
Calea Dorobanților nr. 3, Cluj-Napoca, Cluj, Cod poștal: 400118
Tel: 00-40-264-431550, E-mail: secretariat@nord-vest.ro

CUPRINS

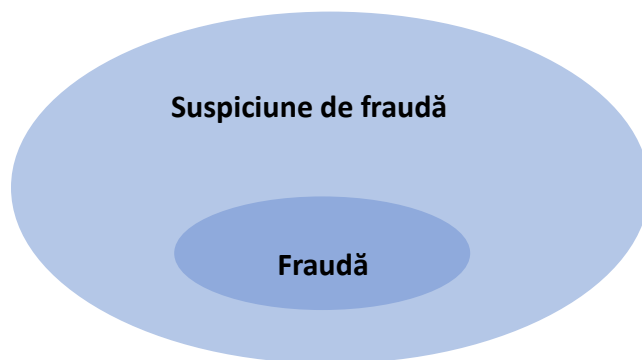
Cadrul legislativ național care reglementează protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene – prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor în utilizarea fondurilor europene (enumerarea nu este exhaustivă)	4
Prevenirea neregulilor în materie de achiziții publice	7
Prevenirea incidenței suspiciunilor de fraudă	10
Principalele instituții cu atribuții de control	15
Conflictul de interese	16
Reguli în materia conflictului de interese	19

În cadrul legal actual, UE și statele sale membre sunt implicate în **detectarea, prevenirea și combaterea** tuturor formelor de activitate ilegală care afectează interesele financiare ale UE, acestea participând în calitate de observatori sau membri, la activitățile rețelelor instituționale internaționale implicate în lupta împotriva fraudei și corupției.

Prezentul ghid este elaborat ca un instrument care să sprijine actualii/viitorii beneficiari ai fondurilor europene în acest exercițiu financiar cu informații utile în prevenirea apariției situațiilor de nereguli în obținerea și utilizarea fondurilor europene și să diminueze riscurile de aplicare a unor sancțiuni de tip corecții financiare sau de stabilire a unor cheltuieli neeligibile.

În ceea ce privește suspiciunile de fraudă, este important ca beneficiarii să cunoască acei indicatori pe care autoritățile cu competențe de control îi verifică pentru a stabili potențialul de fraudă al unei nereguli.

DIFERENȚA ÎNTRE NEREGULĂ ȘI FRAUDĂ	DIFERENȚA ÎNTRE SUSPICIUNEA DE FRAUDĂ ȘI FRAUDĂ
Neregula este comisă <u>neintenționat</u> .	Suspiciunea de fraudă conține un element subiectiv de la început. Ca să fie suspiciune de fraudă trebuie să <u>existe o referire de aducere la cunoștință la instituții abilitate/parchet</u> sau să existe <u>un proces în instanță pe rol</u> .
Frauda este o neregulă comisă <u>intenționat</u> .	Suspiciunea de fraudă devine fraudă numai după ce există o sentință definitivă în instanța în acest sens.

Neregulă - orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori a altor angajamente legal

încheiate în baza acestor dispoziții, ce rezultă dintr-o acțiune sau inacțiune a beneficiarului ori a autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene, care a prejudiciat sau care poate prejudicia bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit;

Corecție financiară – măsură administrativă luată de autoritățile competente în gestionarea fondurilor care constă în excluderea de la finanțarea din fonduri europene și/sau fonduri publice naționale a cheltuielilor pentru care a fost constatată o neregulă;

Suspiciune de fraudă (neregulă intenționată) – o neregulă care determină inițierea unei proceduri administrative sau judiciare pentru a stabili existența unei intenții, în special de fraudă;

Fraudă - infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, încriminată de Codul penal ori de alte legi speciale;

Cadrul legislativ național care reglementează protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene – prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor în utilizarea fondurilor europene (enumerarea nu este exhaustivă)

Nereguli care afectează interesele financiare ale UE:

- OUG nr. 66 din 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora cu modificările și completările ulterioare (OUG 97/2022);
- HG nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de plicare a OUG nr. 66/2011 cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 519/2014 privind stabilirea ratelor aferente reducerilor procentuale/corecțiilor financiare aplicabile pentru abaterile prevăzute în anexele la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011.

Infracțiuni care afectează interesele financiare ale UE:

- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Obligații ale Beneficiarilor de fonduri europene pentru prevenirea neregulilor /fraudelor

Managementul eficient al proiectelor

- În aplicarea principiului bunei gestiuni financiare, autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene și beneficiarii de drept public au **obligația elaborării și aplicării procedurilor de management și control care să asigure corectitudinea acordării și utilizării** (art. 3¹ din OUG nr. 97/2022).
- Persoanele juridice publice care au calitatea de autorități cu competențe în gestionarea fondurilor europene sau de beneficiari ai programelor finanțate integral sau parțial din fonduri europene și/sau din fonduri publice naționale aferente acestora au **obligația organizării și exercitării activității de control intern, de control preventiv și de identificare și gestionare a riscurilor**, precum și a exercitării activității de audit intern, în conformitate cu prevederile legislației naționale și comunitare în vigoare, precum și cu Standardele internaționale de audit. (art.4.alin1. OUG 97/2022).
- În cazul în care un beneficiar de fonduri europene și/sau fonduri publice naționale aferente acestora semnalează - ca urmare a activității proprii de management și control - o neregulă în gestiunea propriului său proiect, acesta are obligația raportării ei, în termen de **5 zile** lucrătoare de la data identificării neregulii respective, către autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene cu care a încheiat/emis contractul/acordul/decizia/ordinul de finanțare, indiferent dacă cheltuiala solicitată la plată i-a fost sau nu rambursată (art. 29 din OUG nr. 66/2011).
- Beneficiarul unui proiect finanțat din fonduri europene are **obligația îndosarierii și păstrării în bune condiții a tuturor documentelor** aferente proiectului. Obligația poate fi îndeplinită și prin arhivarea electronică a tuturor documentelor aferente proiectului. În cazul nerespectării prevederilor menționate mai sus, beneficiarul este obligat să restituie suma rambursată/plătită de către autoritatea de management, în cadrul proiectului, aferentă documentelor lipsă (art.31 din OUG 133/2021).
- Beneficiarul are **obligația de a asigura accesul neîngrădit** al autorităților naționale cu atribuții de verificare, control și audit, al serviciilor Comisiei Europene, al Curții Europene de Conturi, al reprezentanților serviciului specializat al Comisiei Europene - Oficiul European pentru Lupta Antifraudă - OLAF, al reprezentanților Parchetului European, precum și al reprezentanților Departamentului pentru Lupta Antifraudă - DLAF, în limitele competențelor ce le revin, în cazul în care aceștia efectuează verificări/controale/audit la fața locului și solicită în scris declarații, documente, informații.. În cazul nerespectării acestor prvederi, beneficiarul este obligat să restituie întreaga sumă rambursată/plătită

de către autoritatea de management, aferentă proiectului, inclusiv dobânzile/penalizările aferente (*art.31 din OUG 133/2021*).

Înregistrarea în contabilitatea Beneficiarilor a fondurilor europene nerambursabile

Contabilitatea proiectelor finanțate din fonduri europene trebuie să fie organizată separat – pe bază de conturi analitice – în contabilitatea generală a beneficiarului/ partenerilor, iar operațiunile contabile trebuie să demonstreze o transparență totală în ce privește tranzacțiile, furnizând toate informațiile necesare.

Beneficiarii care implementează proiecte cu finanțare din fonduri europene nerambursabile, vor stabili seturi de proceduri și politici contabile pentru respectarea atât a principiilor contabile cât și a prevederilor contractuale stabilite între părți. Regula de bază este aceea de a corela cheltuielile finanțate din subvenții cu veniturile din subvenții respectând principiul contabilității de angajamente. Din punct de vedere contabil, fondurile europene nerambursabile se recunosc ca subvenții.

Beneficiarii trebuie să se asigure că au solicitat spre rambursare doar contravaloarea cheltuielilor eligibile pe care le-au înregistrat corespunzător în contabilitatea analitică a proiectului.

Prevenirea conflictului de interese:

- Personalul autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor europene, organismelor intermediare ale acestora, structurilor de secretariat comun, secretariat tehnic comun, respectiv unităților de control de prim nivel/control, precum și personalul autorităților responsabile cu certificarea cheltuielilor/întocmirea conturilor anuale și audit extern are **obligația de a se abține de la a lua măsuri care pot genera un conflict între interesele proprii și interesele financiare ale Uniunii Europene.**

Prevederile se aplică și în cazul următoarelor persoane:

a) persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități externalizate prin care participă direct în procesul de evaluare/selecție/aprobare/control, după caz, a cererilor de finanțare, respectiv în procesul de verificare/autorizare/ plată/control al cererilor de rambursare/plată;

b) personalul beneficiarilor și altor persoane juridice publice sau private, în cazul în care acesta este implicat în activități care pot fi încadrate în execuția, auditarea sau controlul bugetului Uniunii Europene. (*art.10.alin.1 și alin.2, OUG 97/2022*)

- În cazul în care există elemente care generează un potențial conflict de interese, persoanele prevăzute la art. 10 alin. (1) **au obligația sesizării acestuia** în conformitate cu

prevederile art. 61 alin. (2) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#).(art.11.alin1, OUG 97/2022).

- În aplicarea art. 10, persoanele fizice sau juridice care au fost implicate în procesul de evaluare/selecție/aprobare a cererilor de finanțare **au obligația de a se abține pentru o perioadă de 12 luni de la semnarea contractului de finanțare,** de la orice raporturi de muncă cu un solicitant pe care l-a verificat, respectiv de la încheierea vreunui contract cu acesta, după caz.(art.12.alin.4, OUG 97/2022).
 - Pe parcursul derulării achiziției, beneficiarii persoane fizice/juridice de drept privat care nu aplică legislația în domeniul achizițiilor publice/achizițiilor sectoriale/concesiunilor de lucrări și servicii **au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese,** și anume a situației în care există legături între acționarii/asociații beneficiarului și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau în care ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție.(art.14.alin1, OUG 97/2022)

PREVENIREA NEREGULILOR ÎN MATERIE DE ACHIZIȚII PUBLICE

A) Contracte a căror valoare estimată este egală sau mai mare decât pragul valoric stabilit în legislația în vigoare privind achizițiile/concesiunile pentru care există obligația publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

ANUNȚUL DE PARTICIPARE ȘI DOCUMENTAȚIA DE ATRIBUIRE

Nr. crt	Tipul de abatere/neregulă constatată
1.	Nepublicarea unui anunț de participare/de concesiune/a unei invitații la procedura concurențială de ofertare sau atribuirea directă nejustificată, respectiv aplicarea nejustificată a procedurii de negociere fără publicare prealabilă
2.	Divizarea artificială a contractelor de lucrări/produse/servicii cu scopul de a evita aplicarea procedurilor de atribuire
3.	Absența unei justificări cu privire la neîmpărțirea contractului pe loturi
4.	Nerespectarea de către autoritatea/entitatea contractantă a termenelor-limită de depunere a ofertelor, respectiv a solicitărilor de participare, în cazul procedurilor de licitație deschisă, restrânsă, negociere competitivă și de dialog competitiv

	<p>sau</p> <p>Nerespectarea obligației de a extinde termenul-limită de depunere a ofertelor în situația în care intervin modificări semnificative ale documentelor achiziției</p>
5.	<p>Timp insuficient pentru potențialii ofertanți/candidați în obținerea documentației de atribuire</p> <p>sau</p> <p>Restricții în obținerea documentației de atribuire, prin publicarea parțială sau nepublicarea în Sistemul electronic de achiziții publice, cu excepția celor permise de legislația națională</p>
6.	<p>Nepublicarea prin erată a prelungirii termenului-limită de depunere a ofertelor sau a solicitărilor de participare în cazul procedurilor de licitație restrânsă și procedurilor de negociere competitivă, cu excepția situației reglementate la art. 153 alin. (4) din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 163 alin. (4) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare</p> <p>sau</p> <p>Nerespectarea obligației de prelungirea a termenului de depunere a ofertelor sau a solicitărilor de participare în situația când, din orice motiv, un operator economic a solicitat informații suplimentare în termenele stabilite de autoritatea/entitatea contractantă și nu a primit răspuns în termenele prevăzute în legislația națională</p>
7.	<p>Cazurile în care nu se justifică atribuirea unui contract prin procedura de negociere competitivă sau dialog competitiv</p>
8.	<p>Nerespectarea procedurilor stabilite în legislație pentru instrumentele și tehnicile specifice de atribuire - respectiv pentru acordul-cadru, sistemul dinamic de achiziții, licitația electronică, cataloage electronice, activități de achiziție centralizată - cu excepția cazurilor în care neregula este acoperită de alte tipuri de abateri prevăzute în prezenta anexă</p>
9.	<p>Criteriile de calificare și de selecție nu au fost menționate și/sau criteriile de atribuire împreună cu factorii de evaluare nu au fost enumerate în anunțul de participare/de concesiune/invitația la procedura concurențială de ofertare sau în documentația de atribuire.</p> <p>sau</p> <p>În Sistemul electronic de achiziții publice nu au fost publicate împreună cu anunțul de participare/de concesiune/invitația la procedura concurențială de ofertare și condițiile pentru executarea contractelor sau specificațiile tehnice.</p> <p>sau</p> <p>În anunțul de participare/concesiune/invitația la procedura concurențială publicat/publicată, documentația de atribuire sau prin răspunsurile autorității/entității contractante la solicitările de clarificări ale operatorilor economici nu s-au detaliat suficient criteriile de atribuire împreună cu factorii de evaluare și ponderile acestora, având astfel un efect de limitare nejustificată a concurenței.</p> <p>sau</p>

	Necomunicarea/Nepublicarea clarificărilor/informațiilor suplimentare cu privire la criteriile de calificare și de selecție/atribuire
10.	Utilizarea unor criterii de calificare, selecție, atribuire sau a unor condiții de executare a contractelor sau a unor specificații tehnice care sunt discriminatorii din cauza unor cerințe preferențiale în mod nejustificat la nivel național, regional sau local
11.	Utilizarea unor criterii de calificare, selecție, atribuire sau condiții de executare a contractelor sau a unor specificații tehnice care nu sunt discriminatorii în sensul abaterii de la punctul 10, dar care restricționează accesul operatorilor economici
12.	Definirea insuficientă sau imprecisă a obiectului contractului, cu excepția situațiilor pentru care legislația națională permite negocierea sau când obiectul contractului a fost clarificat după publicarea anunțului de participare/de concesiune/invitației la procedura concurențială de ofertare/concesiune și clarificarea a fost publicată în JOUE și la nivel național
13.	Limitarea subcontractării în alte condiții decât cele prevăzute de legislație

SELECȚIA OFERTANȚILOR ȘI EVALUAREA OFERTELOR

Nr. crt	Tipul de abatere/neregulă constatată
1.	Modificarea criteriilor de calificare și de selecție sau a specificațiilor tehnice după data de deschidere a ofertelor sau aplicarea incorectă a acestora
2.	Evaluarea ofertelor pe baza unor criterii de atribuire care sunt diferite față de cele publicate în anunțul de participare/de concesiune/invitația la procedura concurențială de ofertare sau caietul de sarcini sau Evaluarea pe baza unor criterii de atribuire suplimentare care nu au fost publicate
3.	Pistă de audit insuficientă pentru atribuirea contractului, în sensul că documentele achiziției sunt insuficiente pentru a justifica atribuirea contractului sau se refuză accesul la aceste documente
4.	Negocierea pe parcursul procedurii de atribuire, inclusiv modificarea ofertei câștigătoare în timpul evaluării, cu excepția situațiilor permise de legislația națională
5.	Implicarea anterioară a candidaților/ofertanților în relații cu autoritatea/entitatea contractantă, ce produce efecte de denaturare a concurenței sau încălcarea principiilor nediscriminării, tratamentului egal și transparenței
6.	Modificarea semnificativă a condițiilor inițiale enunțate în anunțul de participare sau în documentul descriptiv, respectiv cerințelor minime, criteriul de atribuire și factorii de evaluare în cazul procedurilor de negociere competitivă
7.	Respingerea nejustificată a unei oferte cu preț neobișnuit de scăzut

8.	Conflictul de interese, cu impact asupra rezultatului procedurii de achiziție
9.	Înțelegeri între ofertanți/candidați, respectiv între grupuri de firme care au ca scop să crească prețurile sau să scadă calitatea produselor, lucrărilor sau serviciilor oferite în cadrul achizițiilor publice/sectoriale/concesiunilor stabilite de Consiliul Concurenței, instanță sau alt organism competent, cu sau fără implicarea vreunei persoane din cadrul sistemului de gestiune și control sau din cadrul autorității/entității contractante, în cazul în care una dintre companiile care sunt parte la înțelegere a semnat contractul/contractele în cauză

IMPLEMENTAREA CONTRACTULUI

Nr. crt	Tipul de abatere/neregulă constatată
1.	Modificări ale condițiilor contractuale prevăzute în anunțul de participare/de concesionare/invitația la procedura concurențială de ofertare sau caietul de sarcini fără respectarea prevederilor legale

B) Contracte a căror valoare este sub pragul valoric stabilit, conform legislației în vigoare, pentru publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

În conformitate cu prevederile legislației europene și a jurisprudenței Curții Europene de Justiție în cazul contractelor pentru care aplicarea directivelor europene din domeniul achizițiilor publice/sectoriale/concesiunilor de lucrări și servicii nu este obligatorie sau este parțial obligatorie și se constată abateri autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene/structurile de control aplică, prin analogie, abaterile de la lit. A.

PREVENIREA INCIDENȚEI SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ

În privința fraudelor în contractele de achiziții publice există **16 sisteme** de fraudare comune (cu indicatorii aferenți) prevăzute în Ghidul COCOF, respectiv în HG nr. 875/2011, cu modificările și completările ulterioare.

1. Corupție – mită și comisioane ilegale

- tratamentul favorabil nejustificat acordat unui contractant de către un responsabil pentru contractare într-o perioadă de timp.

2. Nedecларarea conflictelor de interese

- favorizarea inexplicabilă sau în mod excepțional a unui anumit contractant sau vânzător
- acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și de calitate scăzută
- responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese
- responsabilul pentru contractare refuză predarea responsabilităților legate de contractul în cauză și preluarea altor atribuții similare
- responsabilul pentru contractare efectuează o activitate paralelă

3. Practici de cooperare secretă

- oferta câștigătoare are un preț prea mare în raport cu estimările de costuri, listele de prețuri publicate, lucrările sau serviciile similare sau mediile la nivel de industrie și prețurile de piață corecte
- toți ofertanții mențin prețuri ridicate
- prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un nou ofertant
- rotația ofertanților câștigători în funcție de regiune, tip de activitate, tip de lucrări
- ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți
- configurație anormală a ofertelor (ex. oferte separate de procentaje exacte, oferta câștigătoare este cu puțin sub pragul de preț acceptat, se încadrează exact în bugetul alocat, este prea mare, prea apropiată, diferența este excesivă, sumele sunt rotunjite, incomplete, etc)
- legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune
- în oferta contractului sunt incluși subcontractanți aflați în competiție pentru contractul principal
- contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți, sau ofertantul cu cel mai scăzut preț se retrage și devine subcontractant
- unele societăți licitează întotdeauna una împotriva celeilalte, în timp ce altele nu o fac niciodată
- ofertanții respinși nu pot fi localizați pe internet sau în nomenclatoarele de societăți, nu au adrese (sunt societăți fictive)

4. Oferte discrepante

- oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută
- după atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile
- activitățile pentru care se primesc oferte sunt diferite față de contractul propriu-zis
- ofertantul are legături apropiate cu personalul responsabil cu achizițiile sau a participat la redactarea specificațiilor

5. Manipularea specificațiilor

- doar un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererile de oferte
- există similitudini între specificații și produsele sau serviciile contractantului câștigător
- se primesc reclamații din partea celorlalți ofertanți
- specificațiile sunt semnificativ mai restrânse sau acoperă o sferă mai largă decât în cazul cererilor de ofertă anterioare
- specificații neobișnuite sau nerezonabile
- acordarea unui număr ridicat de contracte unui singur furnizor
- socializare sau contacte personale între personalul responsabil cu contractarea și ofertanți pe durata procedurii de atribuire
- cumpărătorul definește un articol folosind denumirea unei mărci comerciale în locul unei descrieri generice fără să folosească sintagma *sau echivalent* sau fără să se justifice necesitatea prin prisma unei incompatibilități tehnice

6. Divulgarea datelor referitoare la licitații

- metode ineficiente de control a procedurilor de atribuire, reducerea nejustificată a termenelor legale
- oferta câștigătoare are un preț cu foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă cu preț scăzut
- unele oferte sunt deschise în avans
- sunt acceptate oferte care depășesc termenul – limită
- ofertantul care depune oferta după expirarea termenului este câștigător
- toate ofertele sunt respinse, iar contractul este relucitat
- ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea (e-mail sau alte mijloace) în timpul perioadei de atribuire

7. Manipularea ofertelor

- reclamații din partea ofertanților
- metode de control deficiente și proceduri de licitație inadecvate
- indicii privind modificarea ofertelor după recepție
- anularea unor oferte pe motivul unor erori
- un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte
- activitatea nu este re-licitată, deși numărul ofertelor primite a fost inferior minimului necesar

8. Atribuirii nejustificate unui singur ofertant

- atribuirii în favoarea unui singur ofertant la prețuri superioare sau puțin inferioare plafoanelor de atribuire concurențială
- achiziții publice desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale

- fragmentarea achizițiilor, pentru a evita plafonul de ofertare concurențială
- cererea de ofertă este transmisă unui singur furnizor de servicii

9. Fragmentarea achizițiilor

- două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant, situate imediat sub plafoanele de acordare concurențială sau sub limita de la care se efectuează investigații de către cadrele de conducere
- separarea nejustificată a achizițiilor, de exemplu contracte separate pentru manoperă și materiale, fiecare având o valoare inferioară plafoanelor de ofertare
- achiziții consecutive în valori situate imediat sub plafoane

10. Combinarea contractelor

- facturi similare prezentate pentru activități sau contracte diferite
- contractantul facturează mai mult de o activitate pentru aceeași perioadă de timp

11. Stabilirea incorectă a costurilor

- sume excesive sau neobișnuite percepute pentru forța de muncă
- sumele percepute pentru forța de muncă nu sunt reflectate de evoluția lucrărilor prevăzute de contract
- modificări evidente ale fișelor de pontaj
- nu se găsesc fișele de pontaj
- pentru aceleași costuri ale materialelor se percep sume în mai multe contracte
- costurile indirecte sunt facturate drept costuri directe

12. Manipularea prețurilor

- contractantul refuză/amână sau nu poate furniza documente justificative privind costurile
- contractantul furnizează documente incorecte sau incomplete
- informațiile privind prețul nu mai sunt valabile
- prețuri ridicate comparativ cu contracte similare, liste de prețuri sau medii la nivel de industrie

13. Neîndeplinirea specificațiilor contractului

- discrepanțe între rezultatele testelor și inspecțiilor, pe de o parte, și clauzele și specificațiile contractului, pe de altă parte
- absența certificatelor sau a documentelor de testare/inspecție
- calitate inferioară, activitate nesatisfăcătoare și număr mare de reclamații

14. Facturi false, duble sau cu prețuri excesive

- mărfuri sau servicii facturate nu se află în inventar sau nu pot fi localizate
- nu există confirmări de primire a unor bunuri sau servicii facturate
- comenzile de achiziție pentru unele bunuri sau servicii facturate sunt inexistente sau suspecte
- registrele contractului nu indică finalizarea lucrărilor sau efectuarea cheltuielilor necesare
- prețurile de facturare, sumele, descrierile sau datele privind articolele depășesc sau nu corespund cu prevederile contractuale, comanda de achiziție, fișele de magazie, inventarul sau rapoartele de producție
- facturi multiple cu sumă, număr, date identice
- subcontracte în cascadă

- plăți în numerar
- plată către societăți off-shore

15. Furnizor de servicii fictivi

- furnizorul de servicii nu poate fi găsit în nomenclatoarele de societăți, pe internet, cu ajutorul motorului de căutare Google sau al altor motoare de căutare
- adresa furnizorului de servicii nu poate fi găsită
- adresa sau numărul de telefon ale furnizorului de servicii sunt incorecte
- este folosită o societate off-shore

16. Substituția produsului

- ambalaje neobișnuite sau generice: ambalajul, culorile sau forma diferă de norme
- discrepanța între aspectul așteptat și cel real
- numerele de identificare a produsului diferă de numerele publicate sau de cele de catalog ori de sistemul de numerotare
- număr de defecțiuni înregistrat în cadrul testelor sau în utilizare peste medie, înlocuiri anticipate ori costuri ridicate de întreținere și de reparație
- certificatele de conformitate sunt semnate de persoane necalificate sau neautorizate
- diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor
- contractul nu a respectat graficul lucrărilor, dar recuperează întârzierile cu rapiditate
- numere de serie atipice sau șterse: numerele de serie nu corespund sistemului de numerotare al produsului autentic
- numerele sau descrierile facturii sau ale obiectelor de inventar nu corespund datelor din ordinul de achiziție.

PRINCIPALELE INSTITUȚII CU ATRIBUȚII DE CONTROL

- **AM - Autoritățile de management** – au structuri de control organizate în acest scop în cadrul acestora sau pot delega activități de constatare a neregulilor și de stabilire a ceanțelor bugetare organismelor intermediare care funcționează în cadrul unei instituții publice.
- **ACP - Autoritatea de Certificare și Plată – Ministerul finanțelor publice** – are obligația aplicării corecțiilor financiare la nivel de program, axă, domeniu major de intervenție, beneficiar, după caz, în conformitate cu prevederile legislației europene și naționale și efectuează verificări ale declarației de cheltuieli la nivelul autorității de management, după caz la organismul intermediar.
- **AA - Autoritatea de Audit** – realizează acțiuni de audit de sistem și audit de operațiuni. Comisia Europeană este informată cu privire la rezultatele acestor acțiuni prin intermediul raportului anual de control, care este însoțit de opinia de audit formulată la nivel de program operațional și vizează atât funcționarea efectivă a sistemului de management și control cât și legalitatea, realitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate în cadrul programului de către beneficiari și declarate Comisei Europene.
- **DLAF - Departamentul pentru Luptă Antifraudă** - asigură și facilitează cooperarea între instituțiile naționale implicate în protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, între acestea fiind și OLAF și autoritățile publice relevante din celelalte state membre ale UE sau din statele beneficiare de asistență financiară din partea Uniunii. De asemenea, DLAF efectuează și coordonează acțiuni de control în vederea identificării neregulilor, fraudelor și a altor activități ilicite în legătură cu gestionarea, obținerea și utilizarea fondurilor europene. Totodată, coordonează sau cooperează, după caz, cu autoritățile de gestionare și control ale fondurilor europene, precum și cu ministerele coordonatoare ale acestora.
- **DNA - Direcția Națională Anticorupție** – Investighează și trimite în judecată cauzele cu fraude din fonduri europene în baza sesizărilor primite de la Departamentul pentru Lupta Antifraudă sau la sesizare din oficiu.
- **DG OLAF – Oficiul European de Luptă Anti-fraudă** - investighează cazurile de fraudare a bugetului Uniunii Europene și actele de corupție și de abatere gravă în cadrul instituțiilor europene și elaborează politica antifraudă. OLAF face parte din Comisia Europeană, dar este independent operațional. De asemenea, este partener al EPPO, instrumentele OLAF pentru a efectua investigații administrative urmând a fi mai bine definite, în vederea sporirii eficacității acestora. Sunt vizate, în special, verificările și inspecțiile, accesul la informații referitoare la conturi bancare, precum și instrumentele menite să combată fraudă în domeniul TVA.
- **EPPO – Parchetul European** - are competența de a judeca infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale UE. Acestea sunt acte intenționate așa-numitele „infracțiuni PIF”,

precum fraudă, corupția, spălarea de bani și deturnarea de fonduri care pot avea un impact negativ asupra banilor contribuabililor din UE. Aceste infracțiuni PIF sunt enumerate în Directiva (UE) 2017/1371, astfel cum a fost pusă în aplicare de legislația națională.

EPPO are competențe și în cazul infracțiunilor legate de participarea la o organizație criminală dacă scopul acesteia este comiterea de infracțiuni PIF.

Alte instituții:

Agenția Națională de Integritate, Agenția Națională pentru Achiziții Publice, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Consiliul Concurenței, Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul de Stat în Construcții, etc...

CONFLICTUL DE INTERESE

Conflictele de interese sunt nereguli care afectează bugetul UE și care apar atunci când exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unei persoane implicate în execuția fondurilor de la bugetul UE este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal.

Domeniul cu cel mai ridicat risc de apariție a conflictelor de interese îl reprezintă **achizițiile publice**, astfel că mecanismele de prevenire a conflictelor de interese trebuie să aibă în vedere factorul uman, care de regulă, este în măsură să conștientizeze o astfel de situație conflictuală, având responsabilitatea de:

- a evalua situația care determină apariția unui conflict de interese,
- a acționa rapid și eficient pentru a evita conflictul de interese,
- a informa superiorul ierarhic despre o posibilă circumstanță conflictuală,
- a anula, dacă este posibil, circumstanță conflictuală sau, după caz, de a renunța la situația care ar conduce la un conflict de interese în raport de activitatea sa.

Prevederi legale aplicabile în materia Conflictului de interese

1.Orientări privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese în temeiul Regulamentului Financiar (2021/C 121/01)

În temeiul articolului 61 din RF 2018, „un conflict de interese există în cazul în care „exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane” implicate în execuția bugetului „este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect”.

Un conflict de interese poate apărea chiar dacă persoana nu beneficiază efectiv de situație, întrucât este suficient ca circumstanțele să compromită exercitarea funcțiilor sale în mod obiectiv și imparțial. Cu toate acestea, astfel de circumstanțe trebuie să aibă o anumită legătură identificabilă și individuală cu aspectele concrete ale conduitei, comportamentului sau relațiilor persoanei (sau un impact asupra acestor aspecte).

O dispoziție juridică importantă privind evitarea conflictelor de interese este articolul 61 din RF 2018, care conține norme revizuite privind conflictele de interese. Începând cu 2 august 2018, aceasta se aplică tuturor fondurilor provenite de la bugetul UE și tuturor modurilor de gestiune.

Articolul 61, RF 2018 Conflictul de interese

„(1) Actorilor financiari în sensul capitolului 4 de la prezentul titlu și celorlalte persoane, inclusiv autorități naționale la orice nivel, implicate în execuția bugetară în cadrul gestiunii directe, indirecte și partajate a bugetului, inclusiv în elaborarea actelor pregătitoare corespunzătoare, precum și în auditarea sau controlul bugetului le este interzis să ia măsuri care pot genera un conflict între propriile lor interese și cele ale Uniunii. De asemenea, aceștia iau măsurile adecvate pentru a preveni apariția unui conflict de interese în ceea ce privește funcțiile aflate în responsabilitatea lor și pentru a aborda situațiile care pot fi, în mod obiectiv, percepute ca un conflict de interese

(2) În cazul în care există un risc de conflict de interese care implică un membru al personalului unei autorități naționale, persoana în cauză sesizează superiorul său ierarhic cu privire la acest aspect. Atunci când un astfel de risc există pentru personalul care intră sub incidența Statutului funcționarilor, persoana în cauză sesizează ordonatorul de credite delegat relevant. Superiorul ierarhic sau ordonatorul de credite delegat relevant confirmă în scris dacă se constată existența unui conflict de interese. Atunci când se constată existența unui conflict de interese, autoritatea împuternicită să facă numiri sau autoritatea națională relevantă se asigură că persoana în cauză încetează toate activitățile în legătură cu respectiva chestiune. Ordonatorul de credite delegat relevant sau autoritatea națională relevantă se asigură că orice măsuri ulterioare adecvate se iau în conformitate cu legislația aplicabilă.

(3) În sensul alineatului (1), un conflict de interese există în cazul în care exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unui actor financiar sau ale unei alte persoane, menționate la alineatul (1),

este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect.”

2.Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE

Articolul 24 - Conflicte de interese

Statele membre se asigură că autoritățile contractante iau măsurile adecvate pentru a preveni, identifica și remedia conflictele de interese apărute în desfășurarea procedurilor de achiziție, astfel încât să se evite orice denaturare a concurenței și să se asigure un tratament egal pentru toți operatorii economici.

Conceptul de conflict de interese acoperă cel puțin orice situație în care membrii personalului autorității contractante sau ai unui furnizor de servicii de achiziție care acționează în numele autorității contractante care sunt implicați în desfășurarea procedurii de achiziție sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea sau independența lor în contextul procedurii de achiziție

3.Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnitatilor publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Articol 70 - Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercita o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natura patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Articol 71 - Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnitatilor publice și funcțiilor publice sunt: imparțialitatea, integritatea, transparenta deciziei și supremația interesului public.

Diferența între conflicte de interese și incompatibilități:

Una dintre cele mai frecvente probleme care se manifestă atât în sistemul administrativ, cât și în mass-media, este confuzia care se creează între conflictul de interese și incompatibilități. Dacă, pentru existența unui conflict de interese persoanele publice trebuie să ia o decizie care să influențeze un interes personal, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate un oficial

public nu trebuie să ia nicio decizie, fiind suficient faptul că exercită concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul este interzis de lege.

4. Ordonanță de urgență nr. 66 din 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, modificată și completată prin OUG.97/2022.

În cadrul actului menționat, prin *Secțiunea 2 – Reguli în materia conflictului de interese* sunt stabilite interdicțiile precum și sancțiunile în această materie.

REGULI ÎN MATERIA CONFLICTULUI DE INTERESE

Secțiunea a 2-a, OUG nr.97/2022

Art. 10. - (1) Personalul autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor europene, organismelor intermediare ale acestora, structurilor de secretariat comun, secretariat tehnic comun, respectiv unităților de control de prim nivel/control, precum și personalul autorităților responsabile cu certificarea cheltuielilor/întocmirea conturilor anuale și audit extern are obligația de a se abține de la a lua măsuri care pot genera un conflict între interesele proprii și interesele financiare ale Uniunii Europene.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul următoarelor persoane:

a) persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități externalizate prin care participă direct în procesul de evaluare/selecție/aprobare/control, după caz, a cererilor de finanțare, respectiv în procesul de verificare/autorizare/ plată/control al cererilor de rambursare/plată;

b) personalul beneficiarilor și altor persoane juridice publice sau private, în cazul în care acesta este implicat în activități care pot fi încadrate în execuția, auditarea sau controlul bugetului Uniunii Europene.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt considerate a fi în conflict de interese dacă exercitarea imparțială a atribuțiilor/activităților acestora este afectată din motivele prevăzute la art. 61 alin. (3) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#)

Art. 11. - (1) În cazul în care există elemente care generează un potențial conflict de interese, persoanele prevăzute la art. 10 alin. (1) au obligația sesizării acestuia în conformitate cu prevederile art. 61 alin. (2) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#).

(2) Confirmarea existenței elementelor care generează un potențial conflict de interese și măsurile preventive aplicate ca urmare a sesizării de la alin. (1) se realizează conform prevederilor art. 61 alin. (2) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#).

(3) În cazul în care există elemente care generează un potențial conflict de interese, persoanele prevăzute la art. 10 alin. (2) lit. a) au obligația sesizării acestuia organismului care a externalizat activitatea.

(4) În cazul în care există elemente care generează un potențial conflict de interese, persoanele

prevăzute la art. 10 alin. (2) lit. b) au obligația sesizării acestuia autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene.

(5) Confirmarea/Infirmarea elementelor care generează un potențial conflict de interese în situațiile prevăzute la alin. (3) se realizează în scris de către organismul care a externalizat activitatea.

(6) În desfășurarea activităților de evaluare/selecție/aprobare proiecte/verificare/autorizare/plată/control/certificare/audit, persoanele prevăzute la art. 10 alin. (1) și (2) sunt obligate să depună o declarație pe propria răspundere din care să rezulte că nu se află în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 61 alin. 3 din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#). Formatul standard al declarației se stabilește în normele metodologice de aplicare a prezentei ordonanțe de urgență.

(7) În cazul confirmării existenței elementelor care generează un potențial conflict de interese se aplică prevederile art. 61 alin. (2) din [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1.046](#).

Art. 12. - (1) În aplicarea art. 10, persoanele fizice sau juridice care participă în procesul de evaluare/selecție/aprobare a cererilor de finanțare nu pot fi solicitanți și/sau nu pot acorda servicii de consultanță unui solicitant.

(2) În cazul în care autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene solicit completări ale documentației depuse în vederea verificării/evaluării, această activitate nu are caracter de consultanță.

(3) În cazul nerespectării prevederilor alin. (1), autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene exclud solicitantul din procedura de selecție.

(4) În aplicarea art. 10, persoanele fizice sau juridice care au fost implicate în procesul de evaluare/selecție/aprobare a cererilor de finanțare au obligația de a se abține pentru o perioadă de 12 luni de la semnarea contractului de finanțare, de la orice raporturi de muncă cu un solicitant pe care l-a verificat, respectiv de la încheierea vreunui contract cu acesta, după caz.

(5) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare care a fost încheiat/emisă cu încălcarea prevederilor alin. (1) și (4).

Art. 13. - (1) În aplicarea art. 10, nu au dreptul să participe în procesul de evaluare/selecție/aprobare a cererilor de finanțare în cadrul unei proceduri de selecție următoarele persoane:

a) cele care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți sau care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere ori de supervizare a unuia dintre solicitanți;

b) cele care au calitatea de soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv cu persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți ori care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre solicitanți;

c) cele care se află în raporturi de muncă, în cazul persoanelor fizice, sau în raporturi contractuale, în cazul persoanelor juridice, cu solicitantul/beneficiarul pe care îl verifică, cu excepția situației în

care solicitantul/beneficiarul este și autoritate cu competențe în gestionarea fondurilor europene.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și persoanelor care participă în procesul de control/audit al cererilor de finanțare, respectiv de verificare/autorizare/plată/control/audit, după caz, al cererilor de rambursare/plată.

(3) În cazul nerespectării prevederilor alin. (1), autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene exclud solicitantul din procedura de selecție.

(4) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare încheiat/emise cu încălcarea prevederilor alin. (1).

(5) În cazul încălcării prevederilor alin. (2), autoritățile cu competențe efectuează deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora.

Art. 14. - (1) Pe parcursul derulării achiziției, beneficiarii persoane fizice/juridice de drept privat care nu aplică legislația în domeniul achizițiilor publice/achizițiilor sectoriale/concesiunilor de lucrări și servicii au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese, și anume a situației în care există legături între acționarii/asociații beneficiarului și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau în care ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție.

(2) În sensul dispozițiilor alin. (1), prin acționar sau asociat se înțelege persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă deținătorului cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

(3) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora.

Art. 15. - (1) La depunerea ofertei în cadrul unei proceduri de achiziții, ofertantul este obligat să depună o declarație conform căreia nu se află în conflict de interese, așa cum este acesta definit la art. 14.

(2) Dacă apare o situație de conflict de interese pe perioada derulării procedurii de achiziție, ofertantul are obligația să notifice în scris, de îndată, persoana juridică care a organizat această procedură și să ia măsuri pentru înlăturarea situației respective.

Art. 16. - (1) Dispozițiile prezentei secțiuni se completează corespunzător cu prevederile legislației naționale referitoare la conflictul de interese.

Pantouflage sau interdicția post angajare

În legislația europeană noțiunea de „*pantouflage*” are în vedere trecerea funcționarilor din posturi publice în posturi private, dar nu orice tipuri de posturi ci cele a căror ocupare ar putea duce la un conflict de interese cu posturile din sistemul public, pe care aceștia le-au ocupat anterior. De asemenea, de regulă interdicția este însoțită de un termen în care este aplicabilă.

În adaptarea termenului în legislația în România acesta este echivalat cu sintagma *interdicții post angajare*. Deși diverse tipuri de interdicții au fost reglementate încă din 2003, 2004, termenul de *pantouflage* a fost introdus în anul 2012, prin Strategia națională anticorupție pentru perioada 2012 – 2015 (HG nr. 215/2012).

Contact util: REGIO@NORD-VEST.RO